

ALEXANDRU VLAHUTĂ

România pitorească

Prefață, fișă biobibliografică
și referințe critice de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

Mândru că poți spune: „Sunt român“ (Lucian Pricop)	5
Fișă biobibliografică	12
Referințe critice	14
PE DUNĂRE	
DE LA ORȘOVA LA SULINA	
Porțile de Fier	23
Turnu-Severin	24
Corbul. Hinova	26
Ostrovul Mare. Ruini	27
La Calafat	28
Desa	29
Gura Jiului. Bechetul. Celeiul	30
Siliștioara	31
Islazul	33
Turnu-Măgurele	35
Zimnicea	36
Giurgiu. Călugărenii	37
Între țărmurile noastre	40
Podul de peste Dunăre	42
Brăila	43
Galați	45
Tulcea	48
Sulina	49
PE MAREA NEAGRĂ	
Pe Insula Șerpilor	55
Constanța	56

Pe Colibași	63
La umbră	65
Valea Motrului	67
Mănăstirea Tismana	68
Târgu-Jiu	71
Pe valea Jiului	73
Pe înălțimile Parângului	77
Pe coama Mohorului	79
În Novaci	81
Mănăstirea și peștera Polovraci	83
În Vâlcea	85
Pe cheia Bistriței	88
Râmnicu-Vâlciu. Valea Oltului	90
La Câineni	95
Pe Argeș. Curtea-de-Argeș	96
Câmpulung	99
Rucăr. Dâmbovicioara	100
Târgoviștea. Ruinele	102
Pe Ialomița. De la Târgoviște la Petroșita	105
Prin Cheia Tătarului la Schitul Peștera	107
Pe Obârșia. La Omul. Pe valea Cerbului	109
Pe valea Prahovei: Predeal, Azuga, Bușteni, Sinaia	111
Câmpina. Valea Doftanei. Slănicul-Prahovei	114
Valea Teleajenului	116
În munții Buzăului. Siriu	118
Meledic	119
Muntele Penteleu. Mănăstirea Găvanu	121
În Râmnicu-Sărat	124
În Vrancea	126
În munții Bacăului	130
În munții Neamțului	133
În munții Sucevii	142
Pe plută de la Dorna la Piatra	144
VALEA PRUTULUI [Iași]	152
ȚARA. POPORUL	156

PORȚILE DE FIER

Soarele scapătă spre asfințit. Crestele munților par aprinse. Încet, se desfac și săstern pe văi perdele de umbră.

Înaintea noastră, pe luciul plumburiu al apei, se ivește-n curmeziș mai întâi o dungă, o coamă gălbuie și creață. Ne apropiem de pragul gherdapurilor. Dunărea începe să vâjâie mâñoasă – e un zbucium ș-un clocoț de valuri dintr-un mal în altul. Peste-adâncimi se fac ochiuri mari, care rotesc în loc. Ici apa se scufundă, bolborosind, ca suptă de gura unei vâltori, colo se umflă, se burdușește și urlă făcând clăbuci, bătându-se de stânci care nu se văd.

Vaporul merge mai încet, mai cu pază. Patru oameni stau la roata de la cârmă; amândoi comandanții sunt pe punte, în picioare, cu ochii atântăți înainte: trecem printre gherdapuri. Dunărea mugește mai tare. Cu ochii închiși, te-ai crede într-un codru, pe-o vijelie cumplită. Din fundul ei se-ntind, pe sub valuri, nenumărate brațe de piatră, gata să apuce vasul și să-l farne-n bucați la cea mai mică nebăgare de seamă. Aici, sub volbura asta de valuri, e încheietura Balcanilor cu Carpații. Peste pumnii lor înclăstați, Dunărea se aruncă furioasă, rupând cu zgromot cele din urmă stăvilare ce i se mai ridică-n cale. Și în vălmășagul acestei ciocniri de titani, fiecare val pare că strigă, fiecare stâncă pare că se mișcă. Deodată apa lunecă de pe zăgazul colțuros și se întinde ca o pânză. Lupta, năprasnică luptă dintre cei doi uriași, care de aci încolo au a purta străjile României, s-a încheiat. Munții, învinși, se dau la o parte. Zarea

se deschide. Din stânga, de sub curmătura unui deal, vine râul Bahna să întâmpine, să salute sosirea marelui fluviu la pragul țării, cu al cărei pământ și destin se leagă pentru totdeauna. Din ce depărări scoboară și cât a luptat Dunărea ca să străbată-ncoace! A trebuit să spintece munții, să-și sape albia în piatră de-a curmezișul Carpaților. A bătut, și *Porțile de Fier* s-au deschis în fața puterii eterne a valurilor ei.

Acum vuietul conținește – biruitoare, apa s-așază între măluri, potolită, netedă ca o oglindă. Carpații își împing spre miazănoapte înălțimile învălite în codru. Câteva stânci curioase își mai ridică, din desisul verde, capetele pleșuve, ca și cum ar vrea să mai privească o dată la potopul acesta călător, căruia nimic nu i-a putut sta împotrivă.

TURNU-SEVERIN

De la Vârciorova malurile se pleacă și se netezesc. Întinse ogoare de porumb înverzesc zariștea. Linia ferată tivește drept, ca un chenar regulat, marginea apei până la Turnu-Severin, care s-arăta-n asfințitul soarelui ca-ntr-un decor de teatru. Dunărea, lărgită, taie o curbă-n țărmul românesc și-mpinge orașul pe-o înălțime acoperită de arbori, din desisul căror ies la iveală, tot mai sus, tot mai mari, case albe-nvălite cu olane roșii. Fumuri groase, negre, clăbucesc din coșurile fabricilor. De departe s-aud bocânind în șantiere ciocanele de fier. Pe mal, la schelă, furnică multimea ca la bâlcii.

E plin locul acesta de amintiri străvechi. Pe-aici au curs, acum opt-sprezece veacuri, legiunile romane, menite-a răsădi un popor nou în câmpiiile pustiute ale Daciei. Aici și-a întemeiat mai târziu Septimiu Sever straja răsăriteană a împăratiei lui, „Castrele Severiane“, din care se mai văd și astăzi urme (Turnul lui Sever) în grădina publică a orașului, aşezată deasupra

portului, pe-o terasă-naltă, de unde se deschide una din cele mai frumoase priveliști pe Dunăre. Aici a fost odată capitala Olteniei, scaunul vestișilor bani ai Severinului, a căror obârșie se pierde în adâncimea vremii, dincolo de descălecătoare. Săpăturile ce se fac prin împrejurimi descopăr ziduri antice, chipuri de piatră, scule și monede romane – răzlețe amintiri dintr-o lume de neamănați viteji, care-au adus și-au împânzit în câmpii Dunării lumina, graiul și falnică putere a celei mari și mai slăvite împărații din căte-au stat sub soare.

Ce urme de uriași au lăsat legionarii lui Traian pe unde-au trecut! Pașii lor se cunosc prin desfundăturile munților. Toate li s-au supus. Stâncile s-au dat la o parte și le-au făcut loc, apele s-au plecat speriate de umbra și zgomotul celor dintâi poduri ce le-au încălecătat. Dunărea, însăși măreața și năprasnica Dunăre, s-a îmblânzit și s-a dat învinsă în mâinile lor. Se văd și astăzi căpătările podului, care-a făcut nepieritor numele lui Apolodor din Damasc, ieșind din valuri, ca două brațe de gigant întinse spre cer.

Aici, pe pământul acesta, sfînit de jertfe mari și de prețioase amintiri, se ridică azi Turnu-Severin, unul din cele mai însemnate porturi ale României, oraș apusan, cu clădiri frumoase, cu școli mărețe, cu uliți largi și drepte – cetate întărită odinioară, apărată de-un sănț adânc pe care, la vreme de primejdie, îl umplea într-o clipală Dunărea, puind-o astfel sub o pavăză de apă din toate părțile, strângând-o la săn, ca pe-un copil iubit, sub brațul ei ocrotitor. ...

Și ca și cum ar fi fost scris, ca orașul acesta, de care se leagă atâtea mari întâmplări, să-și mai însemne odată numele în istoria neamului nostru, iată, că tot aici, unde a descălecătat acum optsprezecete veacuri împăratul Traian, pune întâiul pas pe pământul țării românești Tânărul prinț Carol I, chemat să ia în mâna lui ageră și norocoasă destinele acestui popor și – redeșteptând în el strămoșeasca vitejie și putere de muncă – să-l pregătească pentru o nouă fază de propășire și de glorie.

CORBUL. HINOVA

Vaporul spintecă netezișul apei, aurit de cele din urmă raze ale soarelui. Îndărăt, orașul se pleacă, se cufundă-n valuri. De parte, spre miazănoapte și apus, munții, într-un nor de pulbere albastră, își ondulează coama pe poalele rubinii ale cerului. Malurile ies din apă într-o înclinare dulce, desfășurând lanuri de grâu în limpezișul zărilor. Peste toate-o moliciune, o pace dumnezeiască se lasă de sus.

Un deal din Serbia se culcă drept în calea Dunării. Ea, liniștită, cotește pe la capul dealului, bate-o bucată bună spre răsărit și se-ndoiaie-n formă de potcoavă în țărmul românesc. În fundul acestei potcoave e Ostrovul Corbului, în care un război între ruși și turci, spun localnicii, ar fi lăsat corbilor de mâncare leșuri pentru trei ani de zile.

Un chiot lung sparge tăcerea amurgului. Pe malul stâng, căsuțe albe se ivesc dintre copaci. Turme de vite se scoboară la adăpat. În fața pichetului Hinova, grănicerul nostru, cu arma la umăr, pare o statuie de bronz. Livezile satului se oglindesc în valuri. Cumpăna unei fântâni se pleacă și se înalță ca un cocostârc care bea apă. Orizontul se deschide, se lărgește din ce în ce. Ochiul străbate adânc în plaiurile țării, pe lângă dunga fumurie trasă de „Valul lui Traian“, care, pornind din coasta Hinovii și tăind spre răsărit dealul Stârminii și viile Oreviții, se-nfundă, dincolo de Padina, în inima Olteniei. Soarele-a asfințit. Aerul miroase a pământ ars, stropit de-o bură de ploaie. Drumuri albe se pleacă din sat, legând viața de pe pământ cu drumul mișcător al apei. Copacii, casele fug, se șterg ca niște năluci în urma noastră. Farmecul nopții se-ntinde și-astămpără toate zgomotele pământului. Malurile s-apropie, ca și cum ar vrea să-și

copaci, sfinte semne de credință, care amintesc că pretutindeni e casa Domnului – în fața lor drumețul se oprește, își ia căciula în mâna stângă, își pleacă fruntea cu evlavie și se închină.

Păstor în munți, plutaș pe Olt, plugar la câmp, sau precupeț la târg, băstinașul mândrei Oltenii e pretutindenea „cruce de voinic“, român deștept și vrednic, făcut să ție piept nevoilor, pururea semeț, încrezător în el, gata să lupte morțiș pentru ceea ce i s-o părea lui că-i sfânta dreptate, – în firea lui aprigă și zvăpăiată, în pornirea lui caldă la visuri mari și la fapte îndrăznețe are ceva din popa Farcaș, și ceva din banul Mărăcine. Tinerețea aceasta înflăcărată, prisoșul acesta de viață au făcut să se zică despre olteni că au *douăzeci și patru de măsele*.

PE ARGEŞ. CURTEA-DE-ARGEŞ

De mânecate pornim călări din Câineni pe drumul neted ce se lasă, șerpuind printre colinele plaiului Loviștea, în valea mândră și bogată a Topologului. Trecem prin sirul de sate ce-și astern livezile și holdele pe poalele trăgăname ale muntelui Cozia, și pe la amiază scoborăm în Sălătruc, sat de cherestigii și drăniceri, așezat între păduri de brad pe apa Topologului, ce izvorăște de sub pripoarele Făgărașului, taie-n lung toată partea muntoasă a județului Argeș până-n măgurile Pleșoiului și se varsă în Olt, puțin mai sus de gura Luncavățului. Pe valea asta, în satul Bălcești, s-a născut, acum optzeci de ani, Nicolae Bălcescu, unul din cei mai mari scriitori ai noștri, înflăcăratul patriot de la '48 și neîntrecutul povestitor al celor mai glorioase zile din viața neamului nostru.

De la Sălătruc lăsăm drumul mare ș-o luăm oblu, pe cărări de codru și pe scursuri de puhoiae, peste culmea Comarnicului, care se desface din muntele Negoiu, cel mai înalt vârf al Carpaților noștri (2547 m), și-și întinde spinarea ca un zid despărțitor între cele două văi frumoase și rodnice ale acestui județ: valea